

DEBRECENI FŐISKOLAI LAPOK.

KIADJA: A MAGYAR IRODALMI ÖNKÉPZŐ-TÁRSULAT.

A szerkesztőséget illető küldemények
(cikkek, eserepéldányok stb.) Zöldfa-u.
12. sz. alá küldendők.

A kiadóhivatalt illetők pedig a főisko-
lába címzendők.

Megjelenik: havonként.

Felelős szerkesztő:

Ifj. RÁCZ LAJOS

Főmunkatársak:

DÓCZI JENŐ,
BAJA MIHÁLY.

Kiadóhivatali főnök:

INCZÉDY MÁRTON.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 korona, félévre 2 korona.

Egyetemi és akadémiai hallgatóknak.

önképzőköröknek

egész évre 3 kor., félévre 1 kor. 50 fillér.

Szabad Egyetem.

Örömmel adtuk hírül annak idején, hogy a kolozsvári egyetemi ifjúság megtette kötelességét, az egész országban, leginkább talán vidékükön szükséges Szabad Egyetemet megalakították és már az elmúlt évben szép működést fejtettek ki, az ismereteknek gazdag anyagát közlötték a néppel, közbe gondoskodva nemes irányú szórakozásukról is. Örömmel vettük hírül azt is, hogy a sárospatakiak követték a kolozsvári nemes példát, a Népakadémiát szervezték. És reménytelve mondhatjuk, hogy jövőre Akadémiánkon is meg lesz alakítva

De legnagyobb örömünkre és munkánkban bátorítóul szolgált az a hír, hogy a vallás-közoktatási miniszteriumban a jó idő óta tanácskozás tárgyát tevő szabályzat elkészült és ennek alapján a miniszter szervezni fogja a Szabad Egyetemet.

Május 31 én adták közre a szabályzatot, mely szerint a „Szabad Egyetem célja azoknak a társadalmi köröknek, amelyek az egyetemi oktatásban nem vehetnek részt, *tudományos képzését és művelését* a fővárosban és a vidéken előmozdítani“ (1. §). És ezeket az ügyeket a miniszter hatósága és közvetlen felügyelete alatt álló központi bizottság intézi, melynek végrehajtó közege Budapesten a Szabad Lyceum, vidéken a helyenkint külön alakítandó *helyi bizottságok* (3. §.)

Ezek a Szabad Egyetem céljának és szervezésének körvonalai, a szabályzat szerint, melyről egyik szakértőnk tollából érdekes cikket olvastunk. Jól mondja e cikk, hogy e két szakaszban a Szabad Egyetemenk oly szervezet van adva, mely azt lényegesen különbözővé teszi a külföldi államokban az angol minta után fölállított University Extensionoktól, a melyek nagyobbára kivétel nélkül az egyetemi tanács hatósága és felügyelete alatt állanak s ügyeik intézésébe az egyetemen kívül álló köröknek, tudományt művelő vagy népszerűsítő egyesületeknek semminemű befolyást nem engednek és e különbséget Szabad Egyetemenknek előnyére kell írunk. Mert az angol egyetemek körén belül szervezett Univ. Extension, az Angliában szintén elterjedt nép-

szerű előadásoktól nagyban különbözik. Az Univ. Ext. rendszeres, szerves sorozatokban magát a tudományt adja elő és 12 heti látogatás, írásbeli és szóbeli vizsga után hallgatóinak állam-érvényű bizonyítványt ad, mely a középiskolai végbizonyítvánnyal egyértékű, megnyitja az illető előtt az egyetemet De ez az angol művelődési állapotokhoz illik, ott közszükséglet, nálunk pedig veszedelmes anticipatio az ily értelmű University Extension. Mert a megfelelő általános művelődési viszonyok nélkül, ha valamiféle jogositást nyújtó bizonyítványokat osztogatnak a Szabad Egyetemen, akkor nem hogy áldásos működést fejtenének ki, hanem „ez is a félműveltség terjesztéséhez járulna, a pályatévésztésre hajlandósággal bíró és így az elzüllésre predestinált tudakos elemek számát szaporítaná“ Helyesebb tehát, ha a Szabad Egyetemen csak az általános műveltség színvonalát emelő ismereteket adják elő és nem rendszeresen a tudományt.

Ily irányt mutat szabályzatunk is, mely szerint a mi Szabad Egyetemenk nem lesz egy külföldi ily intézménynek mása sem, hanem teljesen a magyar viszonyokhoz alakított intézmény.

Még egyet. Amint láttuk, vidéken helyi bizottságokat fognak alakítani. Így tehát a főiskolák ifjúsága által alakított hasonló célú intézmények szerepüket vesztenék.

De vegyük fontolóra, hogy az olyan társadalmi helyi bizottságok működésében, munkakedvében, amiképen arra igen számos figura docet, nem lehet nagyon bizakodnunk. Azért hát olyan helyeken, ahol főiskolák állnak fenn, ilyen helyi bizottság gyanánt elfogadható lenne, az ifjúság által, minden iskolai hatóságtól függetlenül alakított hasonló célú intézmény.

Hogy az ifjúság képes-e megfelelni e hivatásra. a mellett, hogy utalok a kolozsvári példára, azt mondom, hogy azok, akik épen tudományos ismeretek gyűjtésében fáradoznak, egész tevékenységüket erre irányozzák, azok bizonyára tudják úgy közleni a néppel ama vázlatos ismereteket, mint az élet gondjaival elfoglalt, különböző hivatásuk által lekötött egyének, akik a helyi bizottságok tagjai lesznek.

Az ifjúság munkakedvében is bízni lehet,

bízni kell, hiszen intézményeik nem külső impulzusok, hanem a nemes cél iránt lelkesülésük eredményei! E lelkesülés pedig azáltal, hogy e nagy országos szervezetnek részeivé lennének, munkakedvüket még inkább fokozná, működésüket még sikeresebbé tehetné

Én bízom abban hogy az ifjúság nem fogja elveszteni ez irányú hivatását s az intéző körök megtalálják a helyes módot, mely szerint működésünk e nagyfontosságú terét megtarthatjuk.

ifj. Rác Lajos.

Országos diákkongresszus.

Mivel azóta csak most jelenik meg lapunk, bár idejét multa, csak most emlékezhetünk meg a kongresszust megelőző mozgalmakról.

Mint tudva van, május elején lent járt nálunk Köpösdý Dezső, hogy kapacitáljon bennünket, menjünk el a selmeczbányai kongresszusra és már előbb a védnököket felkérő küldöttségbe is nevezünk képviselőket. Felhasznált minden érvet, de Kun Béla, kivel a tárgyalásokat folytatta, kijelentette, hogy ez ügyben magától semmit nem tesz, az egészet ifjúsági gyűlés elé viszi.

Május 8-ára csakugyan gyűlés lett összehívva. De időközben a tények ismét rácsáfoltak a fogadkozásokra. Így a Budap. Egy. Lapokban

közölt kongresszust előkészítő értekezleten hozott határozatokból látnivaló volt, mi készül? Hog, miért adtak Budapestnek egyletek szerint 78 képviselő küldésre jogot (közte a legpáratlanabb visszaélással a tulajdonképen nem ifjúsági egyletnek, a: *Szent-Imre-Egyletnek* is 5 öt) míg Debrecennek, a legnagyobb vidéki akadémiának mindössze 8-at vettek fel. Hírét vettük a „keresztnagybizottság tiszteletére“ rendezendő Szemere-bankettnek is, amelyen a védnökfelkérő küldöttség is részt fog venni stb. stb.

A selmeczbányai előkészítő bizottság pedig elkövette azt a jellemző tapintatosságot, hogy *egy hónappal előbb hivatalosan* hozzáküldött leveleinkre egy árva szóval sem válaszolt.

Mondanom se kell, hogy mi volt egész ifjúságunk véleménye. Az, amit a Csighy Andor senior elnöklete alatt tartott gyűlésen Kun Béla beszéde után ifj. Rác Lajos előterjesztett és a gyűlés magáévá tett:

„Mivel a budapesti mozgalmakban minden ellenkező nyilatkozatok dacára nem találhatunk elegendő és elfogadható biztosítékot arra nézve, *hogy egyedül csak a tiszta, önzetlen faji érdekért, a magyarságért küzdenek*, — bármennyire szívünkön viseljük is a magyar diákság

TÁRCA.

Mikes levele.

*Édes nénémasszony tegnap éjfél tájon
Tudom csoda történt nagy Magyarországon,
A tegnapi éjen
Tudom, hogy jelt láttak a csillagos égen.*

*Föld rengése mellett csillagok hullása,
Fényesen kelő hold megfogyatkozása
Elboruló égen,
Tudom, hogy ezt látták a tegnapi éjen!*

*Hogy miért, hogy miért, nem tudom leírni
Nem képes a szívem, a lelkem csak sírni,
Sírni mindhalálig,
Beborúlt már nekünk, csillag sem világít!*

*Csak annyit üzenek, nem jön más a számra
Öltözzenek otthon talpig sötét gyászba,
A férfi, a gyermek,
Küldjenek egy sóhajt erre napkeletnek.*

*Küldjenek egy könnyet s hogy idetaláljon
Bízzák a sohajra : egy sírra leszálljon,
Tenger partja mellett,
Oda temetjük el holnap virradóra : a nagy
fejedelmet!*

*Halottat virrasztva fekete ruhába,
Írom e levelet sötét éjszakába,
Fekete a pecsét a mivel lezárom...
Nincs már nálunk árvább kerek e világon!*

Milotay István.

Apró históriák.

Csudálatos a nép gondolkozása s nagyon érdekes következtetés módja. Mindent meg szeret magyarázni magának, ami körülötte történik.

E pár históriában azt akarnám megvilágítani, hogy mint iparkodik a nép megfejteni a dus gazdagok meggazdagodását. Egy alapon, de különféle módzatokkal

*

Ki ne ismerné a dugazdag gyomai Vodianer nevét, ki halálakor milliókat hagyott jótékony

békéjét és bármennyire égő vágyunk, hogy a magyar ifjúság, mint egységes, erős, egész küzdjön az annyira veszélyeztetett magyar fajért, ezen mozgalomnak határozottan szembeötlő, veszedelmes, felekezeti színezete és mellékcéljai oly akadályokként merednek elénk, a melyeken elvhűségünk megszegése és saját magunk elleni merénylet elkövetése nélkül túl nem tehetjük magunkat. És az előjelekből ítélve nem lehet bizalmunk ez irányban a diákkongresszus befolyásolatlanságában és a mozgalmakat intéző párttól függetlenségében sem. Azért, hogy megelőzzük a semmi jó eredményt, de tömérdek veszedelmet hozó, másként el nem kerülhető összeütközést, határozatilag kimondjuk, hogy a debreceni akadémia polgársága az idei diákkongresszuson nem képviselteti magát és így a védnököket felkérő küldöttségbe sem küld képviselőket.“

E nyilatkozatot közölték a legtekintélyesebb fővárosi lapok, dícsérettel emlékeztek meg a debreceni ifjúságról. Természetes, hogy a néppárti lapok minden rossznak elmondtak bennünket, így még kézzelfoghatóbb bizonyítékot szolgáltatva a mi igazságunkhoz.

Persze az Egyetemi Kör azonnal nyilatkozott,

lecáfolta Köpösdy megbízatását, eget, földet és a csillagokat. A selmecbányaiak is szivesek voltak purparléba bocsátkozni kegyesen velünk, előbb nyilatkozattal, majd a „megváltozott helyzetre“ utalván, levélben szólítottak fel bennünket az utolsó napokban, hogy előbbi határozatunkat megváltoztatva, vegyünk részt a kongresszuson.

Már akkor akadémiánkon szünet volt, ifjúsági gyűlést összehívni nem lehetett, így Kun Béla a május 8-iki gyűlés megbízása alapján és az ott hozott határozat értelmében járt el, mivel biztos értesülések szerint megváltozott helyzetről épen séggel szó sem lehetett. Nyílt levelét a fővárosi lapok egészében hozták, itt terjedelmes volta miatt nem közölhetjük. — Abban pontról-pontra kifejtette, megokolta, mi indította Debrecent a távolmaradás kimondására, elősorolta a sérelmeket, melyek Debrecent érték és őszinte, kemény bírálatot mondott a budapesti mozgalmakról. Ami álláspontunknak e föllépés több szolgálatot tett, mintha elmentünk volna Selmecre és ott az elkerülhetetlen összeütközés miatt országos botrányoknak szereplőivé, meddő küzdelmeknek részeseivé kellett volna lennünk.

Kezünkben vannak a kongresszusnak hivatalos adatai. A hiteles adatok, mert mi sem a buda-

célokra, ki utolsó béreséről is gondoskodott végrendeletében Azt beszélük, hogy apja még a füttyölőt fütta s batyut hordozott a hátán, neki meg a nép szerint kilencvenkilenc pusztája volt s csak azért nem vett századikat, hogy ne kelljen katonaságot tartania. De mit törődnénk mi azzal, hogy hány pusztája volt? A nép ezzel is csak a mérhetetlen gazdagságot akarta kifejezni!...

Tény, hogy dugszagdag volt, aki midőn házassága miatt katolikus lett, Gyomán új, igazán szép renesans stílusban épült katolikus templomot építtetett s nagy árvaházat rendeztetett be.

Hogy lett ilyen gazdag? Apja még, mondhatjuk, koldus volt.

A nép nem töri sokat a fejét rajta: — gyémántot talált.

Hiábavaló dolgot kísértené meg az, aki ennek a lehetetlenségét bizonygatná előtte. Ő ezt bizonyosnak hiszi, mert valami, dehogy miféle, ki tudná? — bizonyos forrásból tudja.

*

A szeghalmi Simay János nevét a debreceni kollegium is ismeri. Huszonötezer forintos alapítványából sok szegény fiú kap tetemes összeget. Az ország legszebb, legnagyobb, legberendezettebb ovodája, a szeghalmi ovoda, az ő nevét viseli. S ki tudná elsorolni azt a sok, nemes szívre valló tettet, amit életében is tett s amiről végrendeletében intézkedett halála előtt. És lám mégis, hogy magyarázza a nép meggazdagodását, mert hiszen ő sem örökölt semmit, apja bérés volt az uraságnál.

Szálás, katonaviselt ember volt Simay János, mint ilyen, szeghalmi csendbiztos lett. Állásából magyarázzák hát gazdagságát.

— Könnyű volt neki — mondja a nép — csendbiztos volt, ha lopott valaki, megverette, bezáratta, de ha ő lopott, nála senki sem merte keresni a hummit. Igen bizony, valóságos rablógyilkos volt. A pénzes idegeneket, a kupecokat befogta, meggyilkolta, kirabolta, csontját pincéjében elásatta s ki merte volt őt, a csendbiztost

pestiek kiverésén ujjongó pártlapoknak, sem a budape-ti Egyetemi Lapok diadalittas heurékázásának nyomában el nem indulunk!

Ez adatokból azt látjuk, hogy Selmecen nem volt hiány a vendégszereteten, szíves látásban. Egyebekről pedig hallgassunk most. Most úgyszólván szélesend van. Minek ilyenkor vitorlát feszíteni? Csak amúgy általában jegyezzük meg, hogy a kongresszus a mi jóslatainkat, a mi véleményünket igazolta, nem csalódtunk föltevéseinkben. A határozatokra pedig az a véleményünk, hogy fontos kérdéseink közül soknak nem az annyira szükséges megoldását, csak csöndesebb időkre halasztását adta, amelyeket pedig megoldott azok közül is soknál, sehogy sem lehet az a megoldás kielégítő.

A többit majd a maga idejében és helyén fogjuk elmondani.

Személyes kérdésben.

Amint az év elején valamelyik gyűlésen megmondtuk, úgy volt, e lapnak egyetlen betűje sem szolgált személyes ügyet, hasábjain személyes érdek helyet nem kapott. És most mi kérünk kivételt, magunk kérünk „személyes kérdésben” szót. És ha tesszük, az egész ifjúság akaratával egyezőleg történik, annak tolmácsolói vagyunk.

gyanúsítani? Így aztán gyűjthetett annyi vagyont, hogy most öt örököse is nagy úr belőle. De hogy nem jó úton, módon szerezte, az is mutatja, hogy végrendeletében csak a száz év múlva élő rokonokat teszi örökössé, addig tegyék el a pénzt takarékbába, hadd nőjjék. Igen ám, de azért csinálta volna így, hogy hátha addig elfelejtik, hogy miképpen szerezte vagyonát, oszt nem vetik szemére az örökösöknek. Ez is csak amellet szól, hogy rabló volt bizony ő kelme.

S hiába akarná valaki bizonyítgatni annak a lehetetlenségét, ő bizonyos forrásból tudja, hiszi.

Végrendeletét különben megtámadta a rokonság, mely őket kizárta az öröklésből, csak majd unokáik örökölhettek volna s fel is bontotta a bíróság.

*

Debreceni emberről szól a harmadik história.

Él még ma is, a Morgó-utcában lakik. Nagy gazdag ember s úgyszólván napról-napra gazdagodik. Debreczenben ugyanis minden ház

Kun Béláról fog szólni cikkem, Kun Béláról, aki legutóbbi föllépésével is oly nagy szolgálatot tett az ifjúságnak, aki három éven által volt ifjúságunknak nemcsak az eddigiek közt is egyik legkiválóbb, de valamennyi közt a legszeretettebb vezére!

Három évet áldozott nekünk a legteljesebb odaadással dolgozva, küzdve ügyeinkért, sokszor a legaltruistább módon háttérbe szorította saját dolgait, egyéni céljait és ahol komoly, öntudatos munkára volt szükség, ahol síkra kellett szállani támadóink ellen, mindig ott volt legelől és ahol a jól végzett munka dícséretét, a megküzdött harcok dicsőségét vették el, mindig ott láttuk a leg-hátúlsók közé vonulva.

Tudom, hogy rám is neheztelni fog, miért kiáltom mind ezt szét a világba, de én úgy vélem, hogy mi azért a három esztendőért most, midőn búcsút vesz az ifjúsági élettől, a hálás meleg kéz-szorításnál többel tartozunk! Ő ugyan maradóan megörökítette nevét az ifjúsági életben munkái által, de azt a szeretetteljes vonzalmat, azt a hálás köszönetet, melyet most valamennyien nyilvánítunk iránta, helyesnek tartom e lapban, mint az ifjúság élete tükrében, emlékezetes módon tolmácsolni.

után van valami kis föld is, — s ő már úgyszólván az egész morgó-utcai házak után járó földet megvásárolta, háza is van ugyanebben az utcában vagy hat S mivel ő ezt a vásárlást óvatosan, szép lassan egymásután csinálta, a mindent megfigyelő nép gondolkozni, okoskodni kezd s találgatja, hogy honnan szerezheti ez ezt a sok pénzt, mert mindenütt azonnal s készpénzzel fizet Találgatja. S miféle eredményre jut? Azt beszélik, hogy a Hortobágyon egy csomó aranyat lelt, amit negyvennyolcban ástak ott el. Kanásza őrizte a disznókat s azok durták ki a homokból az aranyat. A kanászszal elhitette, hogy réz s összeszedte, eltette magának. Hirtelen gazdag lett tehát, de hogy rá ne jöjjenek a dologra, óvatosan, lassankint veszegeti csak a földeket. S hiába akarna valaki ez ellen bizonykodni. A nép szentül hiszi.

*

Igy akartam e pár históriában megvilágítani, hogy mint iparkodik a nép megfejteni a dugzagok meggazdagodását. *Gyökössy Endre.*

Egy évig szerkesztette lapunkat is. És e lap se azelőtt, se azóta olyan szellemi és anyagi niveauun nem állott. Három éve bajlódik a Jogh. Segítő Egyesületével, melyet a múlt évtizedek úgy megziláltak, hogy emberi erő alig képes rendbehozni. A múlt évi országos kongresszus előkészítéséből a legterhesebb munka, a legtöbb izgalom rá nehezedett. Három éven által nem volt az az ifjúsági ügy, melyre nem hatott volna, melyet előre nem vitt volna. Nagyszabású ünnepek, magas stílu hangversenyek voltak azalatt, melyeken a debreceni közönség azelőtt szokatlan nagy érdeklődését, minden dolgunk iránt való vonzalmát érezhettük. Három év alatt szóba vehető nagyobb vizsály, pártharc nem volt ifjúsági életünkben, az egyénisége olyan, hogy ellenfelét is megnyerte, kiegyenlítette az ellentétes érdekeket, mindannyiszor úgy, hogy nem az egyének, hanem a köz érdekei érvényesültek, de azért méltatlanság sem ért senkit is.

A föllépések a tanárkar és az ifjúság közti viszonyban nagyon elmérgesedett kellemetlenségeket ő tudta eloszlatni, anélkül, hogy az ifjúsági autonómiának akár csak egy parányát is feladta volna, visszaállította azt a helyes egyensúlyt, melynek áldásos hatását a lapunk alábbi cikkében olvasható évszázó ünnepélyi jeleneten is érezhettük. De ki tudná három évünk történetét itt elmondani?

E három év biztosítéka annak, hogy kilépve az élet nagyobb küzdőterére, nagyobb arányok, nagyobb célok szerint, de az eddigi törhetetlen buzgalommal fog dolgozni és harcolni.

Munkáidra, küzdelmedre jó szerencsét, jutalmadúl zavartalan életboldogságot kívánunk!

Felhívás

az Akadémia és a főgymn. VIII. osztályt végzett ifjúsághoz!

A szabadságért lelkesen síkra szállott, vérét ontott és brutális módon visszazoritott, hős orosz diákok érdekében a „Nemzetközi Diákszövetség”-nek Budapesten székelő elnöke, dr. Ludwig Rezső az egész világon aláírásokat gyűjt és gyűjtet az ifjúság körében, hogy azokat egy memorandum kíséretében a *csárhoz* terjessze.

Lehet, hogy e nagyarányú mozgalomnak eredménye nem lesz, ha az oroszországi abszolutizmusra gondolunk, mely csak kancsukával,

fegyverropogással és szibériai ólombányákkal szokta megfizetni a szabad gondolkodás és szabad szellem terjesztőit. Mindegy! Amit tennünk lehet ama hős ifjakért, meg kell tennünk!

Felhívom tehát az akadémiai és VIII. osztályt végzett ifjúságot, hogy legyenek szívesek neveiket a *főiskolai széniori hivatalban* kitett íveken tisztán és olvashatóan (csupán a nevet!) aláírni, mentől tömegesebben és minél hamarabb, hogy az íveket még idejökben rendeltetési helyökre juttathassam.

Debrecen, 1901. jun. 13.

Kun Béla,

a „Nemzetközi Diákszövetség”
debreceni igazgató-consulja.

Prolongálás.

Nem számítva az apróbb-nagyobb egyleteinkben oly égetően szükséges reformokat, van három nagy váltónk, amiket most prolongálnunk kell, ezek: Akadémiai kör, Jogász tanulmányalap, University Extension! Mindhárom előkerült év közben lapunk hasábjain is, az ifjúság körében itt-ott hosszas tárgyalások tárgyait képezték. Kézelfogható eredményt csak a tanulmányalap tekintetében értünk el, egyik körünk rendezett javára hangversenyt, annak jövedelme már a tanulmányalap nevét viseli a kollegiumi pénztárban. A tanulmányalap tehát már csirájában meg van! Hogy e „kisedd makk sudárba szökkenhessen”, az mi rajtunk áll, édes barátaim! Hadd hirdessenek rólunk a mi ellenségeink bármit, feltűnni vágyást, veszekedési viszketeget, a debreceni ifjúság föllépése még imponálóbb, még nyomatékosabb lesz a mi igazságunk annál tisztábban fog állani, ha látják, hogy komoly célokért dolgozunk ez ódon falak közt és nem üres frázisokért hetvenkedünk semmittevés közepett. Ily célunk e tanulmányalap alkotása, ily célunk az akadémiai kör megteremtése, ily célunk az University Extension felállítása. Ez utóbbi ügyben még nyíltan ez évben semmi sem történt, de a jövő év elején már a kidolgozott tervvel állunk elő és *ha lesz egy csöpp kötelességérzet, ha lesz egy csöpp hazaszeretet, fajszeretet ifjúságunkban, — úgy hiszem, nem hiába állunk elő!*

Gyökeres, határozottan szigorú reformok az Egyesületekben és e három eszme megvalósítása legyen a jövő év programja

Szabadságszobrunk.

Lapunk februári számában említettük, hogy hála Isten, szabadságharc-szobrunk ügyében örvendetes haladásról adhatunk hírt; ily örömhírt közölhetünk most is!

*

A szabadságszobor tárgyában városi közgyűlésileg kiküldött bizottság a minap tartott ülésén, az előlegesen megejtett szemle után egyhangúlag elfogadta és kivitelre ajánlja Tóth András szobrászunk által készített szobormintát, talapzatával együtt s mindössze némely csekélyebb jelentőségű észrevételeket foglalt jegyzőkönyvébe, mely végleges elfogadás és a szerződésnek a szoborművészszel megkötése végett a városi tanácshoz terjesztetik be. A tanács pedig még a jövő hét folyamán foglalkozik ez ügygyel, melyre nézve a közgyűléstől nyert megbízást.

A szabadságszobor női ércalak, három és félméter magasságban, jobbjában lobogó fáklyát magasra emelve, balja pedig az ország címerét ábrázoló paizson nyugszik. Fején sisak, mely alól haja dúsan omlik alá, arca magasztos, átszellemült, testén páncél, oldalán kard s lábai alatt széttört bilincsek hevernek. Impozáns hatást tesz a szemlélőre s akik látták, mind elragadtatással nyilatkoznak a mű sikerült volta felett.

A talapzat négy és félméter magas és természetből van tervezve, előoldalán a szabadság jelvényei láthatók művészi kivitelben. A szobornak megfelelő szép mű ez, mely építészeti remeknek is beválik. A bizottság a rendelkezésre álló 14,000 forintot — 28,000 koronát — egészen Tóth András részére javasolja részletekben felhasználtatni, melyből az ércszobor és kőtalapzaton kívül az alapozási, felállítási s összes szállítási munkákat is teljesítenie kell.

A szobornak 1902 augusztusig készen kell lenni, hogy az a közgyűlés által kitűzött helyen: a nagyobbik emlékkertben felállítva legyen.

Örömmel közöljük e hírt részint azért, hogy az eszme végre testet ölt, részint azért, mert egy törekvő művésznünk sikeréhez gratulálhatunk.

A „Magyar Irodalmi Önképző Társulat” 1900/1. isk. évi története.

A *M. I. Ö. T.* az 1900/1. iskolai évben szept. hó 17-én tartotta meg alakuló gyűlését, melyen a tisztviselői kar következőleg alakult meg: Elnök: *Nánácssy Lajos*; főjegyző: *Szücs László*; aljegyző: *Pirkler Ernő*; titkár: *Füzessy Géza*; pénztáros: *Szinok Zoltán*; választmányi tagok: *Nagy Lajos*, *Kun Béla*, *Gacsal János*, *Kovács Gyula*, *Gulyás József*, *Madai Gyula*; ellenőr: *Dayka Endre*. A

társulat kiadásában megjelenő „*Debreceni Főiskolai Lapok*” felelős szerkesztőjévé megválasztott ifj. *Rácz Lajos*; kiadóhivatali főnökké pedig *Incédy Márton*.

A társulat, melynek ez évben 53 rendes tagja volt, az iskolai év folyamán 16 rendes és 11 választmányi ülést tartott. A rendes gyűlések tárgyát szavالاتok, szabad előadások, bírálatok, különböző tárgyú felolvasások képezték, a választmányi ülések pedig a társulat adminisztratív ügyének intézésével, valamint a nyilvános ünnepélyek előkészítésével foglalkoztak.

Komoly munkakedvvel, nemes buzgalommal kezdték meg a társulat tagjai ez évi működésüket. Mint szavaltók különösen kiváltak: *Takács Endre*, *Baja Mihály*, *Pirkler Ernő*, *Maday Gyula*, *Nagy Sándor*, *Csernátunyi Kálmán* és *Gacsal János*; szabad előadással főleg ifj. *Rácz Lajos*. Felolvasásokkal jeleskedtek: *Nánácssy Lajos*, *Milotay István*, *Balkányi Kálmán*, ifj. *Rácz Lajos*, *Takács Endre*, *Kovács Lajos*, *Gyökössy Endre*, *Burai István*, *Gulyás József*. Talpraesett, ügyes felszólalásaikért, szóbeli bírálataikért elismerést érdemelnek: *Takács Endre*, *Rácz Lajos*, *Mészáros Károly*, *Gyökössy Endre*, *Baja Mihály*, *Nagy Sándor*, *Gulyás József*.

A társulat *október 6-án*, a főiskolai énekkar közreműködésével, gyász-ünnepélyt rendezett, melyen megnyitó beszédet dr. *Ferenczy Gyula* társulati felügyelő tanár, alkalmi beszédet pedig *Nánácssy Lajos* tartott; szavaltak: *Takács Endre* és *Baja Mihály*.

November 17-én, a Csokonai-szobor előtt, a költő születésnapjának emlékére rendezett ünnepélyen beszédet tartott *Szücs László*, saját alkalmi költeményét szavaltta *Takács Endre*. *December hó 14-én* pedig nagyszabású Csokonai-emlék-ünnepélyt rendezett a társulat, melyet dr. *Ferenczy Gyula* felügyelő tanár nyitott meg; alkalmi beszédet tartott *Szücs László*, humoreszket olvasott fel *Forberger Béla* s *Kovács Lajos* társulati tagnak alkalmi ódáját szavaltta: *Csernátunyi Kálmán*.

A főiskolai énekkar által *március 5-én* rendezett ünnepélyen — az énekkar átírata folytán — szavallattal közreműködtek: *Szücs László*, *Baja Mihály* és *Miron Gerő*.

Március 15-én délután 3 helyen tartott a társulat ünnepélyt; ünnepi beszédet mondott a Petőfi-szobornál *Rácz Lajos*, a főiskola udvarán *Szücs László*, a városháza előtti téren *Nánácssy La*

jos; szavaltak: Nagy Sándor, Madai Gyula és Pirkler Ernő; alkalmi énekek előadásával közreműködött a Petőfi dalkör, debreceni dalegylet, munkás dalegylet, Egyetértés dal- és zenekör. Mint örvendetes jelenséget kell itt megemlítenünk, hogy a Petőfi dalkör ezután a március 15-iki ünnepélyek rendezését illetőleg anyagi tekintetben is állandóan segítségére jön társulatunknak.

Március 20-án, Kossuth Lajos halálának évfordulóján is gyászünnepélyt rendezett a társulat; megnyitó beszédet Nánássy Lajos, alkalmi beszédet Nagy Lajos tartott; szavaltak Pirkler Ernő és Baja Mihály.

Köszönetet kell mondanunk különösen a *főiskolai énekkar*-nak, mely szépen előadott ének-számaival ünnepélyeink sikerét minden egyes alkalommal emelni szíveskedett.

Nagy jelentőségű mozzanatként említjük fel, hogy társulatunk, — egyik tevékeny tagjának, Balkányi Kálmánnak indítványa folytán, — október hóban kimondotta, hogy Fazekas Mihálynak, Debrecen nagynevű költőjének, a Kossuth-utcai temetőben levő jeltelen sírjához siremléket állíttat. A gyűjtést e célból azonnal megindította a választmány. — Debrecen sz. kir. város, a debreceni ref. egyház s az „Egyetértés” önképző, dal- és zeneegylet egyenként 100—100 koronával járultak a nemes cél megvalósításához. Általában a gyűjtés a választmány vezetése alatt igen szép eredményre vezetett, úgy hogy ma már az e célra gyűjtött összeg 534 koronára rúg. A siremléket azonban ez év folyamán nem állíttathattuk föl, de a jövő iskolai év első hónapjában már — hisszük — ez is megtörténik.

A társulatunk kiadásában megjelenő „Debreceni Főiskolai Lapok”, melyet ez évben nagy gondal Rácz Lajos szerkesztett, változatos, gazdag tartalommal 10 számban jelent meg.

Általában, ha végig tekintünk társulatunk ez évi működésén, azt látjuk, hogy az a bizalmatlanság és közönyösség, mely társulatunkkal szemben a közelebbi múlt 2—3 év alatt már szinte általános volt, ebben az évben a tagok buzgalmán, nemes törekvésén és munkakedvén megtört. Társulatunk ez évben az a régi Magyar Irodalmi Önképző Társulat volt, melynek tagjait nem az egymás ellen irányuló személyes támadások, érdekharcok, hanem a komoly munkakedv hívta a nemes munkára. Ez évi munkásságunk egy hatalmas lépés volt arra nézve, hogy társulatunk már a jövő évben is a főisk.

felsőbb tanuló ifjúságnak olyan önképző társulata legyen, melynek örömmel legyen tagja mindenki s melyre minden főiskolai tanuló büszkeséggel tekintsen.

Közli:

Szüics László.

CSARNOK.

De gustibus . . .

*Tavaszi nap volt; a sétatérre
Két jó barátom is kijött velem.
Beszélgetésünk tárgyai voltak
Persze: szép lányok és a szerelem . . .*

*Hévvél mondja az egyik: Barátom,
Remek lányt láttam! A haja ében,
Hófehér arcza, csöpp korallajka . . .
És mily csábos tűz ég a szemében!*

*Mélázva szólott közbe a másik:
Láttam egy szép lányt én is ma épen:
Szelid galamb . . . és beszélj te bármit:
Nagyobb varázs van a szendességben!*

*Ahogy fordulunk az utcasarkon,
Messziről egy lány jön velünk szembe,
S egyszerre sugják mindketten: ez ő! . . .
Pedig nem volt se csábos, se szende.*

ifj. Rácz Lajos.

A kuruc költészetről.

(Folytatás.)

A kuruc had sokat tartott arra, hogy öltö-zete is díszes, tetszetős legyen; e tekintetben maga a fejedelem és kísérete járt elől az ünnepélyesebb alkalmakkor valósággal káprázatos fény-üzésével. Rákóci testőr-csapata, a híres palotások és az előkelő ifjak gárdája, a „cavallér-compánia” különösen kitűnt ékes öltözetével s mint Acsádi Ignác megjegyzi idevágó történeti munkájában, az Érsek-Újváron, Patakon, Unghváron tartott ünnepségek és katonai parádék alkalmával az idegen követek nem győzték csodálni a kuruc had fényes, változatos ruházatát. Nem is csoda, hisz a kurucok csillaga ekkor ragyogott a legfényesebben, nyugatra, keletre, merre magyar föld terült, mindenütt a Pro libertate feliratu zászlókat lobogtatta a szél. Kuruc vitézségről, győzedelmekről szólott a hír s bezzeg nem sóhajtott már a szegény legény, hogy: szegény vagyok, hogy-hogy éljek, kenyeret is miből vegyek? . . .

A harci dicsőségnek, büszkeségnek hangján szól már az ének és nem a nyomorúságot pöngeti el citharáján az ifjú. Igaz ugyan, hogy nem sokáig tart ez a győzedelmes idő, de elég alkalmat nyújt a versírásra annak, ki nemcsak karddal szolgálta a szabadságot és a fejedelmet, de szívből jövő rithmusokban is reánk hagyta ez időnektörténetét.

Volt is, miről szóljon az ének! Bezerédi Imre, Béri Balogh Ádám, Ocskay László, a félelmes hősök ekkor aratják a legtöbb diadalt. Stiria és Morvaország felgyújtott városai messzire lobogó világgal írják fel nevüket az égre. Bezeredy Imre híre a fényes portáig eljut s a szultán saját kezűleg írt levéllel keresi föl s arczképét küldi el az új Harun-el-Rasid hősnek, a csodásnak és mindenekfölött tündöklő vitéznek.

Dicsőítése a vitézségnek, hűség és szeretet a fejedelem iránt s lobogó harci kedv árad felénk az ezen időkből ránk maradt költői termékekből. Az a csodálatos ragaszkodás, melyet nyomorúság, szerencsétlenség meg nem tör, mely kiállja a próbát mindvégig, a dicsőség és diadal zenithjétől kezdve a száműzetés keserű kenyeréig s a rodostói szomorú magányig. Ez a hűség, melynek megnyilatkozása sokszor olyan önkénytelen és naiv. Az Esztergom megvételeéről szóló énekben, mely balladás rövidséggel, színes költői nyelvvel mondja el e fontos várnak elfoglalását. Rákóczi sátorát egy dombra vonják fel s erről a dombról ezt mondja:

Jó kuruc vitézek csak tegnap dombolták,
A földjét kezükben süveggel hordották,
Süveggel hordották a dombot úgy rakták,
Rákóci patyolat sátorát rávonták.

Aztán az az önkénytelen megszólalása a vers utolsó szakaszában a szerző lelkének:

Ha kérde: — ki irta? — egy igaz magyarfi,
Igaz örömeben, — elhigye akárki!

Lehetett is öröme a szegény kurucnak. Ez a diadalmas idő egyszersmind a legmozgalmasabb szakasza a fölkelésnek. Várostromok, csatározások, Ausztria, Stájerország egy pár városának megszarolása, fölégetése, folyton ébrentartá a harci kedvet s egy-egy győzedelmes, véres nap után így fohászzkodott a kurucvitéz:

Hejh kérjük az papot
Sok ilyen jó napot
Imádkozzék le a szegény kurucoknak!...

Sok olyan jó napot, mikor:

Német testek borítják a parragot,
Vad madarak lakodalmat laknak ott,
Dicsérgetik Bezerédit, Balogot,
Hogy nekik ily rakott asztalt rakatott.

Ez a versszak a Bezerédi nótájából van véve, mely nóta eleitől végig ilyen hangulatú, Bezerédinek és Balog Ádámnak a Sárvár alatti győzelmét s az előbbinek vitézségét énekl meg, könnyed folyású, csengő rímű verseléssel. Érdekes ennek a harcias éneknek a befejező strófája, mely élénk ellentétet képez a vers többi részeivel, midőn ezt mondja:

Dicséret, dicsőség legyen az Atyának,
Fiúnak és véle a Szentháromságnak,
Hogy oltalmazói jó Magyarországnak
Légyenek is mindig mi édes hazánknak.

Finis. Amen!

Bizony, bizony nem sokáig voltak azok. Mintha elfordult volna a felkelőkről a magyarok erős Istenének gondviselése. Egymást érik őket a verekedések, melyek között legnagyobb volt az, melyet a híres trencsényi harcban szenvedtek. Amint a szabadság ügye rosszabbra fordul, felüti fejét a kurucok között az átpártolás, cserben hagyása a veszni kezdő ügynek. A fényes ígéretek, csábítások sok kemény vitéznek megpuhítják a lelkét, elcsavarják a fejét s egyszerre csak azon veszi észre, hogy abban a táborban van, melynek eddig elkeseredett ellensége volt. Nem akarom itt hosszasan fejtegetni az okokat, melyek a hanyatlást előidézték, ez a történelem dolga, de maga a tény, a fölkelés ügyének rosszra fordulása kihatással van az idők költészetére s nyomai mindenütt ott találhatóak a most már többnyire mélabús, kesergő, sőt elkeseredett hangulatú énekekben. Még itt-ott aratnak apróbb győzelmeket még egyszer-kétszer beszáguzózzák Ausztriát, Morvaországot Balogh Ádám, Ocskai László csapatai, de általában véve a fölkelés mindinkább visszahúzódik oda, ahonnan kiindult volt, a felső Tisza vidékére.

A békealkudozások, mint az előre is látható volt, nem vezettek eredményre. A császáriak újra csak azt ígérték, amit már annyiszor ígértek és mindannyiszor meg nem tartottak. Erről szól az a mindössze nyolc sorból álló vers, mely oly frappánsan jellemzi ez időknak és embereknek hangulatát s melyet általánosan a fejedelemnek tulajdonítanak, hogy Bercsényi Miklósuak írta volna:

Ne higj magyar a németnek,
Akármivel hitegetnek,
Mert ha ád is nagy levelet,
Mint a kerek köpenyeged
S pecsétet üt olyat rája,
Mint a holdnak karimája:
Nincsen abba semmi virtus,
Verje meg a Jézus Krisztus.

Ha ez a vers epigrammája ez idők szellemének, úgy minek mondjuk a híres *Rákóczi nótát*, melynek már valóságos irodalma van. Minek mondjuk ezt a hatalmas éneket, melynek mélységében és magasságában, mintha ott hullámvana nemcsak e kornak, de egy háromezázados multnak minden érzése, minden szenvedélye, fájdalma és imádsága. Ez énekről csak úgy futólag megemlékezni nem lehet. Thaly Kálmán huszonhét oldalas magyarázatot, valóságos tanulmányt ír hozzá, a ki ismerni akarja ez éneket, és a belőle keletkezett Rákóczi indulónak történetét, olvassa el azt. Nem is irodalom és zenetörténeti jelentőségéről, hanem költői szépségeiről akarok néhány megjegyzést és észrevételt tenni, pedig talán ez is felesleges, mert az az ének maga jobban beszél minden prózai kommentárnál és magyarázatnál. A haza és nemzet romlásának a vesztett szabadságnak siratása, egy szívet, velőt megrázó harmóniába olvad össze benne. Eredete felől máig sem vagyunk tisztában. Ne is keressük, hogy ki szerzette! Bizonyára nem is egy szívből fakadtak azok a sorok, nem egy toll szedte rithmusokba őket, hanem egy kor, egy nemzedék. Úgy keletkezett, mint a mondavilág hős énekei, minden poéta lélek adott hozzá egy szót, egy sort, egy szakaszt s a mi így előállott, az a *Rákóczi nóta!*

Nincs ez idők közérzésének, szebb, igazabb megnyilatkozása, mint ez az ének, s azt, hogy mennyire a nemzet lelkéből fakadt, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy nyolcvankét esztendővel később, a II. József halála után fellélegző nemzet újra a Rákóczi nótához fordul, melyet oly hosszú időn át énekelni sem volt szabad; később pedig az ez énekből keletkezett induló a magyarság önállóságának, nemzeti függetlenségének is minden alkalommal valóságos megnyilatkozása lett és lesz ezután is.

De költői szempontból tekintve is érdekes és szép ez az ének. Az az eredeti vers forma, a

sűrűn egymásra csendülő rímek, az egymást érő eredeti sikerült hasonlatok, közbe-közbe egy-egy kihangzó felkiáltás, elég legyen mindezek illusztrálására csak egy szakaszát ide írni:

Hej! Rákóczi, Bercsényi
Vitéz magyarok vezéri
Bezerédi!
Hová lettek magyar népnek
Élő tüköri
Nemzetünknek hírszerzői,
Fényes csillagi
Ocskay...?!
Az ellenség mindenfelől
Őket emészti,
Úzi, kergeti
Búval epezti
Közénkbe sem ereszti
Jaj, hát szegény nemzetünket
Miképen veszti.

Aztán az egész éneknek rhapsodia-szerű izgalmas menete s az utolsó strófában az a megkapó felkiáltás a magyarok erős Istenéhez:

Nézz ránk Úr a mennyből
Ments meg kérlek minket, ily csúf
Ellenségtől.

— — — — —
Ne hagyj ily dühös inségtől
Rút ellenségtől
Némettől
Gyaláztatni, mocskoltatni
Az irigyektől
Ily dölyfös néptől
Kínos eszköztől
Megfosztatni nevétől
S mindenkoron győzedelmes
Dicsőségétől!!

Hiába volt már minden. A szerencse megfordult, a régi győzelmes idők elmúlóban voltak. Kisebb-nagyobb vereségek egymásután érik a kurucz hadakat s amint a szabadság ügye veszendőbe indult, úgy pártoltak el mellőle azok, kik győzelem, dicsőség nélkül nem tudtak tovább szolgálni a piros lobogók alatt.

Milotay István.

(Folyt. köv. a jövő esztendőben.)

A mesék.

*Meséket olvasok
Tündérföldön járok;
Napsúgaras tájon
Viruló virágok
Beringatják lelkem
Édes álmodásba,
S reszket tőle szívem
Boldogító vágyba
Elemésztő vágyba!...*

*Tavasz vagy, tavasz vagy!
Tavassza a szívnek,
Ragyogó hajléka
Káprázatos hitnek!
Rózsaszín remények
Édes mennyországa,
Csillag vagy, álom vagy
Te csodák világa,
Te mesék világa!*

*Verőfényes múlton
Andalog a lelkem,
Mikor a mesékben
Én is hinni mertem.
Mint a dalos madár
Ide-oda szálllok,
Minden kis emléknél
Tünődve megállok,
Könnyezve megállok...*

*Aztán ide térek,
Lelkem szárnya lankad,
Alig bírom el e
Végtelen fájdalmat:
Mennyi drága álom,
Hever már a porban!
— Az is mese talán,
Hogy én gyermek voltam,
Boldog gyermek voltam!*

Gulyás József.

Fazekas Mihály síremléke.

A Magyar Irodalmi Társulat által kiküldött gyűjtő-bizottság a következő jelentést terjesztette be működéséről:

„A főiskolaí Magyar Irodalmi Önképző Társulat ezidei működésének egyik legszebb oldalát képezi az az eredményes mozgalom, melyet az ősszel indított s egész éven át lelkesen folytatott: Fazekas Mihály síremlékének ügye. Még az ősszel határoztuk el, hogy gyűjtést indítunk Fazekas Mihálynak, Debrecen hírneves költőjének síremlékére. Kétszer fogtak már hozzá azelőtt, hogy a célt megvalósítsák, mindkétszer sikertelenül. Harmadjára, midőn társulatunk vette kezébe az ügyet, friss szökkenéssel indult meg a gyűjtés. Elmondhatjuk ekkép, hogy ha az első év végén nincs is együtt a kellő összeg: Fazekas Mihály síremlékének ügye már biztosítva van. A következő évek feladata, hogy ezt az összeget, melyről ma szerencsénk van beszámolni, nagyobbra növesztve, felállítsa az emléket Ludas Matyi szerzőjének hamvai felett. Bízunk benne, hogy akik nyomunkba jönnek, egyre fokozódó erővel fognak buzgólkodni e cél elérésén.

A mai napig 534 kor. 61 fillér gyűlt össze, s van elhelyezve a Debreceni Első Takarékpénztár 24,614. számú betéti könyvecskéjén. Az adományoknak részletes kimutatása két ízben megjelent a helyi lapokban. Ismételten kiemelhető két nagyszabású adomány Debrecen város és a debreceni ref. egyház 100—100 koronája. Azonkívül kisebb-nagyobb adományokkal szerepel egyesek mellett számos társulatunk, intézetünk. Támogatta mozgalmunkat a vidéknek több iskolája is. S ha itt-ott, ahonnan legkevésbé várnók, közöny mutatkozik, hiszszük, hogy a jövő, a nálunknál erősebb jövő, meg fogja törni azt. Ebben a remény-ségben elszámolásunkat tisztelettel benyújtjuk s kérjük a felmentvény megadását.“

A közgyűlés köszönetet mondva, a felmentvényt megadta. Remélhetőleg a jövő évben felállítható lesz a síremlék és városunk e jeltelen porladó kiváló fia iránt hálás kegyeletünket illőképen leróhatjuk.

Vegyes közlemények.

Új igazgató és dékánválasztás a mult napokban folyt le és jövő évre akadémiánk igazgatójává dr. *Öreg Jánost*, a bölcséleti szak-tanárát, jogkari dékának dr. *Helle Károlyt*, theologiai kari dékának nt. *Csiky Lajost* választották meg.

Dr. Bartha Béla igazgató és dr. Kérészy Zoltán és nt. Eröss Lajos ez idei dékánaink június végén teszik le tisztségüket, melyben egész éven át az ifjúságnak személyük iránt való, nemcsak hivatalosan köteles tiszteletével, de benső szeretetével találkoztak.

Évzáró ünnepély. Folyó hó 12-én d. e. tartatott meg évzáró ünnepélyünk. A nagytemplomban tartott istenitiszteleten Csiky Lajos akadémiánk tanárunk mondott szép beszédet és imát, az ének-kar erőteljes énekével kezdődött és zárult a rendesenél nagyobb arányokban megtartott istenitisztelet.

E napnak volt még egy megörökítésre nemcsak szokatlansága, de megkapó bensősége miatt is méltó jelenete. Az akadémiái ifjúság egy rögtönzött ünnepélyességgel búcsúzott el az akadémia igazgatóságát ez évben viselt és most lelépő dr. Bartha Bélától. Az ok, ami ez eddig elő nem fordult jelenetet felidézte, következő volt. Az évzáró istenitiszteletre a táblákon kiírással hívta meg az ifjúságot az igazgató úr és e kiírásnak, mely egyúttal igazgatói búcsúzás is volt, már tartalma is, de főként aláírása oly szokatlan, de nekünk oly végtelenül jóleső volt! Ez volt aláírva: „*maradtam szerető barátjuk...*“

Hiszen éreztük mi szeretetének nyilvánulását egész éven keresztül, tudtuk a közte és az egész ifjúság közti viszonyban van valami több is a rendes tanár és tanítvány közti vonzalomnál, de annak ilyen közvetlen megnyilatkozása, ismételem, igen jól esett nekünk. Rendszeresen nem nagy közönsége van a táblák kifüggesztett hirdeteményeinek; de ezt a kiírást sokan elolvasták! És az a melegség sokaknak lelkében gyújtott tüzet. Csak természetes,

hogy másnap az istenitiszteleten szokatlan nagy számban jelent meg az ifjúság és utána nem oszlott el, mert érezte, hogy azért a melegségért tartozik valamivel.

A díszteremben gyűltünk össze s ámbár előbb a tanári kar gyűlést tartott, nem vesztette el senki türelmét. Meghívásunkra átjöttek nemcsak a főiskolai tanárkar, de főiskolánk vezetői közül sokan, így Simonffy Imre polgármester, főisk. főgondnok, Roncsik Lajos városi főszámvevő és mások.

Az ifjúság nevében Kun Béla J. S. E. elnöke mondott a váratlan jelenettől meglepett dr. Bartha Bélához beszédet, megköszönve mindazt a jóakaratot, melyet egész évben irántunk tanúsított, azt a szeretetet, melynek előttünk oly becses bizonyosságát nyertük most is.

Majd dr. Bartha Béla köszönte meg az ovációt, szép beszédben szólt a tanári és tanítványi viszonyról, mely után zajos éljenzésközben eloszlott az ifjúság, melynek minden bizonynyal ép oly emlékezetes, kedves lesz az a jelenet, mint az ünnepeltnek.

Mi csak azt fűzzük hozzá, bárha minél kevésbé lenne szokatlan e jelenet, bárha minél gyakrabban lenne ok rá, hogy az ifjúság így felmelegedjen és büszkén mondhatnók el: *a tanár és tanítvány között az a kölcsönös bizalom és szeretet, mely a sikeres működésnek egyedüli biztosítéka volt és lesz mindkét részről, a mi ő s főiskolánkban még mindig meg van!*

Kapuzáráskor. Ifjúsági egyleteink egymásután fejezik be egy évi működésüket. Így az Irodalmi Társulat f. hó 16-án tartotta zárógyűlését, melyen a főjegyző olvasta fel lapunkban közölt jelentését, a pénztárnok, kiadóhivatali főnök, a Fazekas Mihály-émlék gyűjtő-bizottsága tettek jelentést és megválasztották a fentartó bizottságot, kötelességévé téve, hogy augusztus 2-ikán ünnepélyt rendezzen a honvéd-émléknél. Tagadhatlan szép működést fejtett ki e Társulat, csak az ifjúságban ne harapózna úgy el a közöny, mert oly kevés számú taggal úgy a szellemi, mint anyagi téren, igen keserves boldogulni.

A *jogh. Segély-Egylete* a napokban zárta le forgalmát. *Kun Béla*, ki már három éven át viselte e legsúlyosabb elnökség tisztét, most terjedelmes jelentésben számol be e ciklusban történekről. Hogy a többi egyletek mit csinálnak, a jó ég tudja. Nem sok hírt adnak magukról. Ilyenkor t. i. meleg lévén, elalszik minden. De még is egy két szót! Egynehányszor kifakadtunk az olvasó-egylet ellen. Most el kell ismernünk, hogy az idén tagadhatatlan a haladás. Igy nagyobb könyvvásárlást tettek (pl. Jókai összes művei nemzeti kiadását) és, bár a múlt évekről maradt tetemes adósságokat is fizették, e nagy vásárlások dacára is, nem igen fognak adósságot hagyni jövő évre. Az olvasó-teremben is több volt a rend, bár a lapok kevés száma ellen most is szólnunk kell. Reméljük, hogy a jövő évbéli vezetőség most már rendezve kapván kezébe az ügyeket, a fejlesztésre is gondolhat. Igy emeljék a lapok számát és okvetetlenül rendeljenek meg folyóiratokat is (így az *Uj Magyar Szemlét*, *Buda-pesti Szemlét*, *Huszdik Századot*).

Külföldi útra. Főiskolánk szeniora *Csighy Andor*, akihez oly meleg vonzalommal viseltetik az ifjúság, mint még kevés szeniorához, e hónap végén teszi le díszes tisztét, melyben az ősi hagyományok szerint való egykoriszeniorok méltó utódja volt és külföldre megy tanulmányait folytatni; 6—8 hónapig lesz *Strassburgban*, majd *Svájceban*, *Párisban* fogja ismereteit gyarapítani.

Szerencsés útat!

Új szeniorunk. *Papp Lajos* jelenlegi esk. felügyelőre száll érdeme szerint a szeniorság. Üdvözljük és kívánjuk, hogy annyira megnyerje az ifjúság szeretetét, mint elődje.

Búcsú.

Letelt az év, ki mit fogadott, azonképen számot kell adnia. E lap szellemi és anyagi felvirágoztatását ígértük év elején. Most úgy érezzük, hogy ígretünknek csak félig feleltünk meg: amennyiben megtettünk mindent a mi tőlünk telhető volt. De a célhoz még sem értünk el. Nem kell mentegetőz-

nünk, tudott dolog, hogy nekünk előbb a múltakat kellett rendbehoznunk és csak ami erőnk időnk maradt, azzal építhettük a jelent. De biztat az a jóleső tudat, hogy az utánunk következők már teljes, osztatlan erővel építhetik a jelent, a jövőt!

Ahogy letesszük tisztségünket, nem mulasztathatjuk el köszönetet mondani mindazoknak, akik szellemi, anyagi támogatásban részesítették lapunkat. És kérjük, tartsák meg jóindulatukat továbbra is e lap iránt, támogassák jövő évi vezetőit is, hogy ez egyébként terhes tisztség nekik is jóleső, könnyen elviselhető legyen.

A Debreceni Főiskolai Lapok

szerkesztősége.

kiadóhivatala.

PAPIRKERESKEDÉS
ÉS
KÖNYVKÖTÉSZEZET.

Sötét kamra díjtalan használatra.

Tasék árjegyzéket kérni.

